

KATEDRA PSYCHOLOGIE

Otázky k souborné postupové bakalářské zkoušce

I. Klinická psychologie

1. Vymezení klinické psychologie

- Jednotlivé podobory klinické psychologie a náplň jejich činnosti.
- Vzdělání a uplatnění klinického psychologa.
- Styčné obory: ošetrovatelství, sociální práce, speciální pedagogika, pastorační péče, manželské a rodinné poradenství.

2. Norma a její jednotlivá pojetí

- Zdraví a jeho jednotlivá pojetí.
- Choroba, nemoc a jejich jednotlivá pojetí.
- Obecné modely nemoci a zdraví.
- Bio-psycho-sociálně-spirituální paradigmaty.

3. Historie klinické psychologie

- Jednotlivé myšlenkové směry a vzorce nazírání (odvozené ze vzorců psychoterapeutických).

4. Pohlaví. Identita a intimita. Sexuální rozvoj

- Sexuální funkce a dysfunkce. Parafilie.

5. Jáství

- Vědomí sebe, sebepojetí. Tělesný obraz.
- Vůle. Poslední vůle. "Living Will". "Psychiatric Will".

6. Základní vývojové otázky a lidské potřeby

- Potřeby ve vztahu k sobě, druhým, ke světu. Eriksonovy vývojové úkoly.
- Cloningerova teorie temperamentu a charakteru.
- Psychická deprivace a subderivace.

7. Obranné mechanismy

- Kognitivní styly.
- Coping strategie.

8. Rodina a skupina

- Struktura a dynamika rodiny a skupiny.
- Děti žijící mimo vlastní rodinu: Přehled ústavní a náhradní rodinné péče.

9. Komunita občanská, terapeutická, výcviková

- Komunitní hnutí. Komunitní přístup. Komunitní práce. Komunitní psychologie.

- Svépomoc.

10. Vztah pracovní, (proti)přenosový, reálný

- Hranice.
- Čas. Časová přiměřenost. Zpracování událostí v čase. Přechod.

11. Rozhovor. Prvky rozhovoru. Otázky

- Zakázka.
- Klinická úvaha. Kazuistika.

12. Teorie stresu a jejich vztah k nemoci

- Působení stresorů v čase.

13. Životní události a každodenní starosti

- Události, které mohou působit krizi.
- Události obvykle působící trauma.
- Hromadná neštěstí, katastrofy.

14. Intrapsychický konflikt

- Osobnostní profil.
- Chování typu A.
- Alexithymie.
- Osobnost (typu A, B), C, D.

15. Diateze

- Imunita a interpretační procesy.
- Podmiňování ve vztahu k nemoci.
- Teorie naučené bezmocnosti. Bezmocnost a beznaděj.
- Krize a trauma. Oběť.
- Výroční reakce.

16. Prostředí. Nárazníky - ochranné faktory

- Sociální opora.
- Životní styl.

17. Prvky cesty ke zdraví - salutogeneze:

- Umístění vlivu ("locus of control").
- Vnímaná vlastní zdatnost ("self-efficacy").
- Optimismus a humor.
- Nezdolnost ("hardiness").
- Salutogeneze.
- Odolnost ("resiliency").

18. Nemoc. Vznik příznaku a dvojí diagnóza

- Výkon role nemocného.
- Autoplastický obraz nemoci.
- Primární a sekundární zisk z nemoci.
- Časové rozměry nemoci.

19. Lékařské prostředí jako (spolu)tvořce nemoci

- Iatropatogeneze. Hospitalismus. Nozokomiální infekce.

- Psychologické aspekty hospitalizace dětí.

20. Sdělování diagnózy a dalších informací pacientovi. Sdělování špatných zpráv

- Kroky ke získání poučeného souhlasu. Povinná mlčenlivost.

21. Akutní a chronická nemoc

- Compliance (adherence).
- Léčba a péče.
- Chronicky nemocné děti.

22. Umírání podle Kübler-Rossové

- Děti s infaustní prognózou.
- Paliativní medicína.
- Hospicové hnutí.

23. Smrt. Dárcovství orgánů

- Truchlení. Čas pro zpracování ztráty. Rituály.
- Ztížené truchlení.

24. Eutanázie - historie a rozdělení. Zbytečná léčba

- Sebevražda za asistence lékaře.
- Sebevražda - vymezení, sociokulturní postoje, teorie.

25. Bolest akutní a maligní

- Bolest chronická.
- Bolest a spánek.
- Bolest u dětí.
- Diagnostika a léčba bolesti psychologickými prostředky.

26. Únava. Chronický únavový syndrom

- Syndrom vyhoření.

27. Somatizace

- Tělesná vyjádření úzkosti a deprese.
- Psychosomatická problematika v dětském věku.

28. Domácí násilí

- Problematika zanedbávání, týrání a zneužívání dětí (syndrom CAN)

29. Narození (postiženého) dítěte

- Děti s tělesným a smyslovým postižením. Kombinovaná postižení.
- Děti s epilepsií a dalšími neurologickými postiženími.
- Problematika rodiny postiženého dítěte.

30. Postupy primární prevence

- Osvěta. Podpora zdraví. Zdravý životní styl. Očkování proti stresu.

31. Postupy sekundární prevence

- Samoléčení. Krizová intervence, debriefing.

Poradenství. Psychoterapie. Doprovázení.

32. Postupy terciární prevence

- Svépomoc. Self-care. Účast dobrovolníků. Návštěvy a doprovodná práce.
- Resocializace: rehabilitace a socioterapie.

33. Historie a současnost světového zdravotnictví

- Světová zdravotnická organizace.
- Společenské souvislosti zdraví.

34. Dobrá úroveň péče

- Kvalita služby a systémy, které ji určují.
- Kvalita péče hodnocená uživateli.
- Kvalita života a její měření.

35. Dobrá účinnost služby

- Rozbor účinnosti vynaložených nákladů.
- Medicínská léčba založená na důkazech.
- Psychologická léčba založená na zkušenosti.

36. Cesty ke zlepšení kvality a účinnosti

- Řízená péče.
- Týmová spolupráce.
- Supervize v systému řízení. Supervize rozvojová, odborná.
- Auditní posouzení. Inspekce.

37. Lékařská etika

- Odkaz Norimberka.
- Poučený souhlas. Rozhodovací zkreslení. Podporované rozhodování.
- Etické komise ve zdravotnictví.

38. Psychologická etika

- Prospěch klienta. Kvalita práce. Rámec pracovního vztahu.

II. Psychopatologie

Obecná část

1. Historické mezníky světové psychiatrie a významné osobnosti české psychiatrie, současný trend psychiatrie.
2. Poruchy vnímání.
3. Poruchy myšlení.
4. Poruchy vědomí a pozornosti.
5. Poruchy emocí.
6. Poruchy intelektu.
7. Poruchy paměti.
8. Poruchy pudů.
9. Poruchy vůle a chování.
10. Poruchy osobnosti.
11. Spánek a jeho poruchy.
12. Poruchy vědomí.
13. Terapie antipsychotiky.
14. Terapie antidepressiv; stabilizátory nálady; ECT.
15. Terapie anxiolytiky; hypnotika a jejich využití.

16. Suicidální jednání.
17. Forezní psychiatrie.
18. Rehabilitace a resocializace duševně nemocných. Denní a noční sanatoria.

Speciální část

1. Schizofrenie, příznaková kritéria, základní typy, schizotypální porucha, akutní polymorfní psychotická porucha.
2. Porucha s bludy; schizoafektivní porucha.
3. Průběh a prognóza schizofrenie.
4. Afektivní porucha - charakteristika, rozdělení a diagnostická kritéria.
5. Fobické úzkostné poruchy a jiné úzkostné poruchy.
6. Obsedantně kompulzivní porucha.
7. Dissociativní poruchy.
8. Somatoformní poruchy.
9. Reakce na stres a poruchy přizpůsobení.
10. Poruchy příjmu potravy.
11. Sexuální dysfunkce.
12. Poruchy sexuální preference a pohlavní identity.
13. Porucha osobnosti u dospělých.
14. Návykové a impulzivní poruchy.
15. Organické duševní poruchy.
16. Symptomatické duševní poruchy.
17. Duševní poruchy vyvolané účinkem alkoholu.
18. Duševní poruchy vyvolané účinkem jiných psychoaktivních látek (ne alkoholu).
19. Mentální retardace.
20. Specifické vývojové poruchy řeči a jazyka, specifických školních dovedností, motorických funkcí.
21. Pervazivní vývojové poruchy.
22. Hyperkinetické poruchy.
23. Tikové poruchy.
24. Enuréza a enkopréza.

Literatura:

- Baštecká Bohumila, Goldmann, Petr (2001):
Základy klinické psychologie. Praha, Portál (v tisku)
- Bouček, J. (1996):
Psychoterapie. Olomouc, UP
- Höschl, Cyril (1996):
Psychiatrie pro praktické lékaře. Jinočany, H+H
- Kratochvíl, Stanislav (1998):
Základy psychoterapie. Praha, portál
- Plante, Thomas (2000):
Současná klinická psychologie. Praha, Grada Publishing
- Říčan, Pavel, Krejčířová, Dana a kol. (1997):
Dětská klinická psychologie. Praha, Grada Publ
- Smolík, Petr (1996):
Duševní a behaviorální poruchy. Praha, Maxdorf
- Zvolský, Petr a kol. (1998):
Speciální psychiatrie. Praha, Karolinum
- Zvolský, Petr a kol. (1998):
Obecná psychiatrie. Praha, Karolinum

III. Sociální psychologie

(SPZk, SBZk III.)

1. TEORIE V SOCIÁLNÍ PSYCHOLOGII
(metodologické požadavky na základní aspekty teorie, teorie základní a střední úrovně...)
2. HLAVNÍ TEORETICKÉ SMĚRY V SOC. PSYCHOLOGII

- (psychoanalýza, rolová, S-R a soc. učení, tvarová a kognitivní, teorie pole...)
3. METODY STUDIA SOCIÁLNÍHO CHOVÁNÍ
(hypotéza, její formulace a testování, zobecňování, proměnné...)
 4. HLAVNÍ METODY (POSTUPY) ZKOUMÁNÍ V SOC. PSYCHOLOGII
(laboratorní experiment, exp. v přirozených podmínkách, přirozené studie, simulace a hraní rolí, přehledové studie...)
 5. SOCIÁLNÍ PERCEPCE
(výběrovost, organizovanost, vztahový rámec, percepční akcentace, účinky motivace, zkreslení...)
 6. FORMOVÁNÍ DOJMU
(filozofie lidské povahy, implicitní teorie osobnosti, centrální rysy, percepční obrana, efekt přítomnosti, atribuční procesy, hlavní atribuční omyly...)
 7. "JÁ" V SOCIÁLNÍ INTERAKCI
(vývoj názorů, podstata a složky self, vytváření dojmu, sebeuvědomění, sebemonitorování, vnější a vnitřní místo kontroly, sebeotevření...)
 8. SOCIALIZACE
(základní teoretické přístupy k socializaci, mechanismy, formy a průběh socializace, morální vývoj - názory...)
 9. KOMUNIKAČNÍ PROCESY
(vymezení, modely, přesnost, verbální komunikace, komunikační styly, neverbální komunikace. Dvojí vazba...)
 10. AFILIANCE, ATRAKTIVITA
(instinkt, vrozené determinanty, učení, teorie posílení, sociální srovnávání...)
 11. ZÁTĚŽOVÉ SITUACE
(frustrace, stres, konflikt, objektivní a subjektivní aspekt zátěží, instrumentální a hostilné agrese...)
 12. ALTRUIZMUS, PROSOCIÁLNÍ CHOVÁNÍ
(kooperace, helping behavior, kontext...)
 13. POSTOJE
(základní vymezení, složky, teorie postoje změny, předsudky a stereotypy, metody zjišťování postojů...)
 14. SOCIÁLNÍ VLIV A OSOBNÍ KONTROLA
(konformita, compliance, poslušnost, kompetence, místo kontroly, teorie reaktance...)
 15. SKUPINY
(rozdělení, vliv druhých lidí, komunikace ve skupině, interakce...)
 16. SKUPINOVÁ STRUKTURA, VŮDCOVSTVÍ
(vůdcovské rysy, kontext - "zeitgeist", kontingenční teorie vůdcovství, interakce...)
 17. SOCIOMETRIE
(vymezení a přístupy, techniky zpracování sociometrických dat, sociogram a jeho druhy, sociometr. Indexy...)
 18. METODY V SOCIÁLNÍ PSYCHOLOGII
(rozhovor, dotazník, škály a jejich konstrukce, osobní dokument - obsahová analýza...)

Základní literatura:

- Papica, J.:
Vybrané kapitoly ze sociální psychologie, Olomouc 1979 (skripta)
- Janoušek J. a kol.:
Metody sociální psychologie, SPN, Praha 1986
- Petrusek, M.:
Sociometrie, Svoboda, Praha 1969
- Krech, Crutchfield, Ballachey:
Člověk v společnosti, Bratislava 1968
- Časopis Čs. psychologie,
Journal of Social Psychology - J. of Personality and Soc. Psychol.
- Výrost J., Slaměník I.:
Sociální psychologie. ISV Praha 1997.

IV. Obecná psychologie

1. Vymezení oboru psychologie. Etické problémy současné psychologie. Předmět studia psychologie z hlediska jejích hlavních směrů. Základní pojmy obecné psychologie. Pojem mentální reprezentace. Konstrukty a mentální reprezentace, modely lidské psychiky.

2. Vědomí a nevědomí. Funkce vědomí, neurologické a kognitivní teorie vědomí. Podvědomí, předvědomí a

nevědomí, svobodná vůle (Libetovy pokusy).

3. Spánek, fáze spánku. Sny, význam snění v psychickém dění, teorie snění, výklad snů.
4. Pozornost. Funkce pozornosti. Bezděčná a záměrná pozornost. Vlastnosti pozornosti. Výzkumy selektivní pozornosti. Poruchy pozornosti.
5. Senzorické procesy. Obecná charakteristika smyslových orgánů, rozdílový práh, teorie nestability podnětových prahů. Dělení smyslových orgánů. Stručná charakteristika všech sensorických oblastí se zaměřením na zrak a sluch.
6. Percepce (vnímání) I. Teorie konstruktivní percepce a přímého vnímání. Organizace vjemového pole. Tvarové zákony, detektory rysů v mozkové kůře. Rozpoznávání objektů, procesy postupující shora-dolů.
7. Vnímání II. Prostorové vidění. Vnímání zdánlivého pohybu, stálost vnímání. Percepční iluze, individuální rozdíly ve vnímání, priming.
8. Učení I. Geneticky naprogramované druhy učení (habituační, senzitivizační, imprintační). Klasické podmiňování u lidí a zvířat. Klasické podmiňování z evolučního a kognitivního hlediska.
9. Učení II. Operantní (instrumentální) podmiňování. Zákon efektu, typy posílení. Operantní podmiňování z evolučního a kognitivního hlediska. Učení vzhledem. Teorie sociálního učení.
10. Paměť. Počátky výzkumu paměti. Fáze paměti, modely paměti. Subsystémy dlouhodobé paměti.
11. Vybavování a zapomínání. Dětská amnézie, zkreslování vzpomínek, očitá svědectví, autobiografické vzpomínky. Teorie zapomínání: rozpad pamětních stop, účelné zapomínání, interference, represe, teorie ztráty vodítek.
12. Imaginace. Asociační zákony, druhy představ, funkce imaginace. Kognitivní přístup k imaginaci - Paiviova teorie dvojího kódování, analogová škola – scanning, mentální rotace představ, transformace představ, kognitivní mapy. Eidetické představy. Psychodynamické teorie imaginace - Freudova a Jungova teorie, denní snění.
13. Úvod do problematiky myšlení. Formy myšlení, druhy myšlení. Druhy pojmů z hlediska různých teorií. Neurčité pojmy.
14. Myšlenkové operace logické a heuristické. Induktivní a deduktivní usuzování. Heuristické postupy při rozhodování.
15. Myšlení a řešení problémů. Faktory ovlivňující řešení problémů: porozumění problému, dřívější učení, odbornost (zvláštnosti myšlení expertů), tvořivost. Reprodukční a produktivní myšlení, konvergentní a divergentní myšlení. Faktory přispívající k vysoké úrovni tvořivosti (podle Lubarta). Etapy tvůrčí činnosti.
16. Jazyk a myšlení. Sdílené vlastnosti přirozených jazyků. Základní lingvistické pojmy (jazyk, řeč, fonémy, morfémy, lexikon, slovník). Druhy významů (denotát a konotát), znaky a symboly, Peirceovo dělení znaků. Vzájemný vztah myšlení a řeči: Teorie Piageta, Vygotského, Brunnera, hypotéza jazykové relativity.
17. Motivace I. Motivace, motiv, základní motivační okruhy. Sebezáchovné motivy. Motivы zajišťující přežití jednotlivce (hlad, žízeň). Teorie drivů a homeostatické regulace. Motivы zajišťující přežití druhu (sexuální motivы, poskytování a přijímání rodičovské péče). Teorie instinktů, motivace z hlediska sociobiologie a evoluční psychologie.
18. Motivace II. Stimulační motivы. Teorie optimální úrovně aktivace, potřeba proměnlivých podnětů, snaha vyhledávat neobvyklé zážitky. Solomonova teorie protikladných procesů.
19. Motivace III. Komplexní teorie motivace: Teorie pudů, Murrayho teorie potřeb, Maslowova hierarchie. Sociální motivы. Výkonová motivace (potřeba dosažení úspěšného výkonu, potřeba vyhnout se neúspěchu a úspěchu, výzkumy M. Hornerové. Potřeba afiliace a intimity, touha po moci.
20. Emoce I. Základní složky emocí. Tělesná složka: Fyziologický doprovod emočních prožitků (poplachová reakce), mozkové koreláty lidských citů (limbický systém). Teorie trojediného mozku, význam amygdaly, Damasiova teorie somatických markerů.
21. Výrazová složka emocí: Transkulturní výzkumy primárních emocí. Sociální modifikace expresivní komponenty. Cítění. Obecné charakteristiky citových projevů. Popis primárních a komplexních lidských citů. Etické city. Citové vztahy, druhy lásky.

22. Teorie emocí. James-Langeova, Cannon-Bardova Schachter-Singerova, kognitivní teorie emocí. Funkce emocí. Úvod do psychoanalytických teorií afektu. Freudovy teorie úzkosti, automatická a signální úzkost. Afekty a obranné mechanismy.

Základní doporučená literatura:

- Plháčková, A. Učebnice obecné psychologie. Praha: Academia, 2004
- Atkinson, R. a kol.: Psychologie. Praha: Portál, 2003
- Barrett, L., Dunbar, R., Lycett, J. Evoluční psychologie člověka. Praha: Portál 2006
- Cumminsová, D.: Záhady experimentální psychologie. Portál, Praha: 1995
- Hewstone, M., Stroebe, W. Sociální psychologie. Praha: Portál, 2006
- Hill, G. Moderní psychologie. Praha: Portál, 2004
- Hunt, M. Dějiny psychologie. Praha, Portál, 2000
- Janoušek, J., Hoskovec, J., Štikar, J.: Psychologický výkladový atlas. Praha, Academia 1993
- Kassin, C. Psychologie. Brno, Computer Press, 2007
- Kern, H., Mehl, Ch., Noltz, H., Peter, M. Wintersperger, R. Přehled psychologie. Praha: Portál, 1999
- Nakonečný, M. Lidské emoce. Praha: Academia, 2000
- Nakonečný, M.: Motivace lidského chování. Praha, Academia 1996
- Nakonečný, M. Úvod do psychologie. Praha, Academia, 2003
- Říčan, P. Psychologie. Praha: Portál, 2005
- Sternberg, R.: Kognitivní psychologie. Praha: Portál, 2002
- Stuchlíková, I.: Základy psychologie emocí: Praha: Portál, 2002

V. Psychodiagnostika dětí a dospělých

Okruhy 1 - 10 jsou z psychodiagnostiky dospělých,
Okruhy 11 - 20 jsou z psychodiagnostiky dětí a dospívajících
Platí od listopadu 2005

1. OBECNÉ OTÁZKY PSYCHOLOGICKÉ DIAGNOSTIKY

Základní pojmy, vymezení oboru psychodiagnostika. Stručný historický přehled. Psychodiagnostická činnost - cíl, strategie, psychologická diagnóza. Psychodiagnostická situace - proband, psycholog, vzájemný vztah, vlivy okolí. Klinický a psychometrický přístup. Psychodiagnostické metody - klasifikace, základní vlastnosti testů, testová příručka, odborné a etické zásady práce.

2. KLINICKÉ METODY

Vymezení, výhody a nevýhody, spolehlivost získaných údajů.
Pozorování - druhy, průběh, registrace a interpretace, chyby, předpoklady správného pozorování.

Rozhovor - druhy, diagnostické interview - význam, vymezení, druhy, cíle, průběh, techniky vedení rozhovoru, registrace a interpretace, problémy při vedení rozhovoru.

Anamnéza - vymezení, druhy, průběh, obsahová struktura, životopis.

Analýza spontánních produktů - vymezení, význam.

3. DIAGNOSTIKA INTELIGENCE

Pojem intelekt a inteligence, teorie a druhy inteligence, inteligenční kvocient, historie měření schopností. Jednodimenzionální testy inteligence (Raven, Cattell, Unesco, D48, Kohs, Kvit, VMT).

Komplexní testy inteligence (WAIS-R, WAIS-R III., AIT, IST, TIP, OTRS, Stavěluv test, MIT, TURS, KAI).

4. TESTY JEDNOTLIVÝCH PSYCHIC. FUNKCÍ A SPECIÁLNÍCH SCHOPNOSTÍ

Význam vyšetřování jednotlivých kognitivních funkcí, pojem organicita, deteriorace, kognitivních funkcí, projevy

organického postižení mozku v psychické sféře.

Testy pozornosti a pracovního tempa - Číselný čtverec, Bourdonův test, Číselný obdélník, TKP, Rempleinova sčítací zkouška, subtesty komplexních testů.

Paměťové testy - subtesty komplexních testů, Wechsler Memory Scale, WMS III., Benton (BURT), Graham-Kendall MFD, Rey, Meilli, Ruisel ŠAP, LGT 3.

Testy percepčně-motorických schopností a testy organicity - Bnder Gestalt, OIT, Grassi, MPDT, Trail Making Test, LFT, DCS, neuropsychologická diagnostika (Lurija - LNNB, Halstead-Reitan- HRNB), ADAS-cog. Zkoušky laterality.

Vyšetření speciálních schopností - zkoušky kreativity (Torrance), testy technických schopností (Soeweho kostka, Loeweho pyramida); testy verbálních a matematických schopností (Doplňování vět, Kalkulia).

5. TESTOVÁ DIAGNOSTIKA OSOBNOSTI - DOTAZNÍKY

Dotazníky obecně - základní pojmy, introspekce. Problémy - sémantické, odpověďové tendence, sociální desiderabilita, záměrné zkreslování a jeho odhalení. Výhody a nevýhody dotazníků. Klasifikace, dotazníky a inventáře.

Jednodimenzionální dotazníky - Allport A-S, Rotter I-E, MMQ, N5, ŽIN-ŽIS, MAS, IPAT, KSAT, STAI, Buss-Durke BDI. Dotazníky potře, zájmů, hodnotové orientace (Rokeach, Morris, Allport, Choynovský, Smékal-Černý THS).

Multidimenzionální dotazníky - Woodworth-Matthews, BOD(h), KUD, TE-ZA-DO, Bassův-Smékalův Orientační inventář, IHAVEZ, SUPOS, Eysenckovy dotazníky, MMPI, PI test, 16 PF, Freiburský dot., Cornell Index, Bell, Kalifornský psychol. inventář, Big Five, Logo test.

6. PROJEKTIVNÍ METODY

Vymezení, pojem a druhy projekce, stručně historie projektivních metod. Vlastnosti projektivních metod, validita a reliabilita, klasifikace, obecné zásady administrace a interpretace.

Verbální projektivní techniky - Slovní AE, ROR, TAT a příbuzné testy, Hand test, Rosenzweig, Szondi, Nedokončené věty.

Grafické projektivní techniky - Machoverové DAP a Baltruschův FDT, Kochův Baum test, H-T-P, Test tváře, Warteggův test, Blochův MDZT, MKP.

Manipulační projektivní techniky - Test světa, Obrázkový test světa, Test dědiny, Scénotest, Lüscherův test, Barevný pyramidový test. Chromatický AE.

7. ZJIŠŤOVÁNÍ INTERPERSONÁLNÍCH VZTAHŮ

Význam. Dyadické vztahy a vztahy v mikroprostředí - ICL, FIRO-b, TIR, Škála na měření stylu vedení. Dotazníky sexuálního chování. Vztahy na úrovni skupin - Škála skupinové atmosféry, Škála sociální atmosféry ve skupině.

8. POSUZOVACÍ STUPNICE A OBJEKTIVNÍ TESTY OSOBNOSTI

Guilfordova klasifikace posuzovacích stupnic, Q-třídění a sémantický diferenciál. Chyby při posuzování. Sebeposuzovací a "objektivní" posuzovací stupnice- PIL, psychiatrické posuzovací stupnice (Hamilton, Beck Depression Inventory, Zungova škála, škály alkoholové závislosti - ADS, MALT), škály adaptability, škály chování typu A/B (Jenkins), Stanfordská škála hypnability.

Objektivní testy osobnosti - vymezení, Porteusovy labyrinty, Zrcadlové kreslení, Witkinovy testy, Stroopův CWT.

9. INTEGRACE DAT A FORMULACE PSYCHOLOGICKÝCH ZPRÁV A NÁLEZŮ

Integrace a interpretace psychodiagnostických dat, funkce zprávy, jazyk zprávy, typy nálezů, obsah (schéma) psychologického nálezu. Psychologický posudek.

10. SPECIÁLNÍ OTÁZKY PSYCHODIAGNOSTIKY

Zvláštnosti psychologického vyšetření v psychiatrii, diferenciální diagnostika neuróz, psychóz, poruch osobnosti, drogových závislostí a organických poruch. Zvláštnosti v přístupu při vyšetření velmi starých osob. Forenzní

psychodiagnostika. Psychodiagnostika v personalistice.

11. VYMEZENÍ PSYCHODIAGNOSTIKY DĚTÍ

Vymezení psychodiagnostiky dětí jako součásti dětské klinické psychologie, specifické rysy, psychodiagnostiky dětí, zvláštnosti vyšetření adolescentů, strategie klinickopsychologického vyšetření dětí, vedení vyšetření a dokumentace. Aplikační oblasti psychodiagnostiky dětí.

12. KLINICKÉ A INTERAKČNÍ METODY V DĚTSKÉ PSYCHODIAGNOSTICE

Diagnostický rozhovor s dítětem, rozhovor s rodinou; analýza rodinné interakce; pozorování; anamnéza; analýza výtvorů dítěte.

13. DIAGNOSTIKA ÚTLÉHO VĚKU

Škály chování novorozence - vývoj škál, zvláštnosti vyšetřování novorozence; Apgar skóre, Brazeltonova škála, neurobehaviorální hodnocení nedonošených dětí (Kornerová).

Škály a vývojové testy do 3 let - specifika vyšetření kojenců a batolat; Gesellova vývojová diagnostika, škály Bayleyové, Mnichovská funkcionální diagnostika, Kovaříkův vývojový screening. Klinické využití vývojových škál, nové tendence v rozvíjení škál a testů raného psychického vývoje.

14. DIAGNOSTIKA V PŘEDŠKOLNÍM OBDOBÍ A DIAGNOSTIKA ŠKOLNÍ ZRALOSTI

Dotazník chování předškolních dětí (Guire, Richman), Orientační test školní zralosti Kern-Jirásek, Zkouška znalostí předškolních dětí, Obrázkově slovníková zkouška, Pozorovací schéma na posuzování školní způsobilosti (Kondáš), IMV-5.

15. DIAGNOSTIKA INTELIGENCE U DĚTÍ

Testová diagnostika - Ravenovy barevné matice, PDW, WISC-III UK, Stanfordský Binetův inteligenční test - IV. revize, Kaufmannův ABC test.

Klinická diagnostika - faktor vývoje, prostředí a individuální variability. Pozitivní a negativní diagnostika.

16. TESTY SPECIÁLNÍCH SCHOPNOSTÍ PRO DĚTI KLINICKY VÝZNAMNÉ TESTY ZNALOSTÍ A DOVEDNOSTÍ

Zraková percepce (Edfeldtův reverzní test, Frostigová); sluchová percepce (zkouška sluchové diferenciacce, zkouška sluchové analýzy a syntézy); motorika (Ozeretzkého škála); pozornost (Číselný čtverec, Bourdon, Test cesty); paměť (subtesty S-B testu, WISC-III, Reyova komplexní figura, Bentonův test); řeč (Heidelberský test řečového vývoje).

Matějčkovy Zkoušky čtení a Zkoušky psaní a pravopisu, DOI, Vinelandská škála sociální zralosti.

17. TESTY OSOBNOSTI A SOCIÁLNÍCH VZTAHŮ U DĚTÍ

JEPI, B-JEPI, Cattellův-Porterův osobnostní dotazník pro děti -CPQ, Cattellův osobnostní dotazník pro mládež -HSPQ, SPAS, Škála zjevné úzkosti pro děti -CMAS, Škála dětské úzkosti a úzkostnosti -ŠAD (Spielberger), Škála dětské depresivity -CDI, ADOR, Test rodinných vztahů A-B, Rohnerova diagnostika rodinných vztahů.

18. PROJEKTIVNÍ METODY U DĚTÍ

Specifika ROR u dětí (vývojové pojetí), Bellakův CAT, CATO (Boš, Strnadová), Projektivní interview (Michal), Obrázkově-frustrační test pro děti (Rosenzweig); projektivní interpretace kresby a hry (kresba rodiny, kresba začarované rodiny, kresba postavy podle Machovrové; scénotest Staabsové, Shneidmanův MAPS).

19. NEPROJEKTIVNÍ KRESEBNÉ TECHNIKY

Kresba lidské postavy a její vývoj, Zkoušky obkreslování - test Matějčka a Vágnerové-Strnadové, Bender-Gestalt test.

20. SPECIFICKÉ OKRUHY PSYCHODIAGNOSTIKY DĚTÍ

Diagnostika psychické deprivace, diagnostika u organických postižení CNS, diagnostika specifických vývojových poruch.

LITERATURA

Základní:

- Koluchová, J., Morávek, S.:
Psychologická diagnostika dětí a mládeže. Olomouc, UP 1990.
- Morávek, S.:
Úvod do psychodiagnostiky dospělých. Olomouc, UP 1987 a 1999.
- Říčan, P., Krejčířová, D.:
Dětská klinická psychologie (z toho díl III.). Praha, Grada Publishing 1997.
- Svoboda, M.:
Metody psychologické diagnostiky dospělých. Praha, Capa 1992.
- Svoboda, M.: Psychologická diagnostika dospělých. Praha, Portál 1999.

Doporučená:

- Kondáš, O. a kol.:
Psychodiagnostika dospělých. Martin, Osveta 1992.
- Říčan, P.:
Klinický psychologický nález. Bratislava, Psychodiagnostické a didaktické testy 1979.
- Říčan, P., Ženatý, J.:
K teorii a praxi projektivních technik. Bratislava, Psychodiagnostické a didaktické testy 1988.
- Stančák, A.:
Klinická psychodiagnostika dospělých. Nové Zámky, Psychoprof 1996.
- Švancara, J. a kol.:
Diagnostika psychického vývoje. Praha, Avicenum 1980.